

สรุปและขอเสนอแนะ

สรุป

คัมภีร์โลกุปัตติ เป็นคัมภีร์ที่แต่งโดยพระสิริสมันตภทท์ภคิต พระภิกษุชาวพม่า แห่งอาณาจักรพุกาม ในรัชสมัยของพระเจ้านเรศวรศิลาธิราช ประมาณ พ.ศ. ๑๗๑๖-๑๗๒๓ คนฉบับคัมภีร์ที่สำรวจพบเก็บไว้ในหอสมุดแห่งชาติประเทศไทย ๒ ฉบับ จารด้วยอักษรขอม

• ฉบับ และอักษรพม่า • ฉบับ นอกจากนี้ยังพบคนฉบับเก็บไว้ที่ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพุกาม เมืองพุกาม หอสมุดกรมการศาสนาที่ว่างกุ้ง และหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยว่างกุ้ง ประเทศสหภาพพม่าอีกแห่งละ ๑ ฉบับ ทั้ง ๓ ฉบับจารด้วยอักษรพม่า แต่เนื่องจากคนฉบับอักษรขอมมีเพียงผูกเดียว และคนฉบับที่ไต่มาจากหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยว่างกุ้ง เป็นคนฉบับที่คัดด้วยลายมือ ไม่ใช่คนฉบับที่ถ่ายเอกสารหรือไม่ใคร่รู้ การคัดลอกมีขาดตกบกพร่องมาก จึงไม่นำมาตรวจสอบชำระและศึกษาเชิงวิเคราะห์

ผลการตรวจสอบชำระพบว่า เนื้อหาของคัมภีร์ทั้ง ๓ ฉบับมิได้แตกต่างกัน จะมีแตกต่างกันบ้างในด้านการจาร สาระ พยางค์ และนิคคหิต จากการศึกษาประวัติวรรณกรรมโลกศาสตร์ภาษาบาลีพบว่า คัมภีร์โลกุปัตติแต่งเป็นอันดับที่ ๕ ในวรรณกรรมโลกศาสตร์ภาษาบาลีที่รู้จักกันในปัจจุบัน ๑๑ เรื่อง โดยเรียงตามลำดับ สมัยที่แต่งคือ โลกมีบัญญัติ ฉคคิที่ปนี มหาถปโปโลกสังฆานบัญญัติ อรุณเวศีสสูตร โลกุปัตติ จันทสุริยคคิที่ปนี โลกัปโปตปการ โลกทีปนี โอกาสโลกทีปนี จักกวาทีปนี และโลกสังฆานโชตวรรคตติ และเป็นคัมภีร์ที่แต่งในสมัยที่ภาษาบาลีเจริญรุ่งเรือง ในอาณาจักรพุกาม ประมาณต้นพุทธศตวรรษที่ ๑๒ พร้อมกับคัมภีร์ที่มีชื่อเสียงเรื่องอื่นเช่น สัททนีติปกรณ ของท่าน อัคคังสาจารย์

ที่มาของ เนื้อหาคัมภีร์ มีที่มาจากพระไตรปิฎกร้อยละ ๓๑.๕๖ อรรถกถาร้อยละ ๓๕.๖๔ ฎีการ้อยละ ๓๑.๕๖ เนื้อหาที่แต่งขยายข้อมูลข้างต้นอีกร้อยละ ๕๖.๕๔ ในด้านการแต่ง คัมภีร์โลกุปัตติถือว่าเป็นวรรณกรรมโลกศาสตร์ภาษาบาลี เรื่องแรกที่มีโครงสร้าง



ที่สมบูรณ์ คือ มีบทแปลตามคานามัสถการพระรัตนตรัย เนื้อเรื่อง และคำลงท้ายบอกชื่อผู้แต่ง ลักษณะ เช่นนี้ เป็นแบบอย่างสำหรับวรรณกรรมโลกศาสตร์ภาษาบาลีที่แต่งในสมัยหลัง เช่นเรื่องจันทสุริยคติที่ปณี เป็นต้น ในด้านความสัมพันธ์ของคัมภีร์กับวรรณกรรมโลกศาสตร์ที่แต่งในสมัยหลังพบว่าคัมภีร์โลกุปิตติมีอ้างอิงในวรรณกรรมโลกศาสตร์ภาษาบาลีเรื่อง จันทสุริยคติที่ปณี จักกวาทีปณี อ้างอิงในวรรณกรรมโลกศาสตร์ภาษาไทยเรื่อง ไตรภูมิพระร่วงและอ้างอิงในวรรณกรรมโลกศาสตร์ภาษาบาลีแปล เป็นภาษาลานนาเรื่องคติโลกที่ปณี

เนื้อหาของคัมภีร์กล่าวถึง บทแปลตามคานาและคำลงท้ายคัมภีร์ร้อยละ ๐.๘๘ ความหมายของคำว่า โลกและกำเนิดและความเสื่อมสลายของสังขารโลก สัตว์โลก ร้อยละ ๒๐.๓๘ ความพินาศและกำเนิดโอกาสโลกร้อยละ ๓๓.๖๖ ภูมิศาสตร์โลกสมัยโบราณ ๑๓.๘๖ การาศาสตร์สมัยโบราณร้อยละ ๒๘.๓๐

เมื่อศึกษาเปรียบเทียบเนื้อหาของ เรื่อง โลกุปิตติกับไตรภูมิพระร่วงพบว่า คัมภีร์ทั้งสองมีที่มาของ เนื้อหา จากแหล่งข้อมูล เดียวกันคือ จากคัมภีร์ประเภทพระไตรปิฎก อรรถกถา และฎีกา เนื้อหาเรื่อง โลกุปิตติที่คล้ายคลึงกับเรื่อง ไตรภูมิพระร่วงคือ เรื่อง ความพินาศและกำเนิดของโอกาสโลก ภูมิศาสตร์โลกสมัยโบราณและการาศาสตร์โลกสมัยโบราณ ความมุ่งหมายในการแต่ง เรื่อง โลกุปิตติมีความมุ่งหมายเพื่อที่จะรวบรวมเรื่องโลกศาสตร์ที่กระจัดกระจายในพระไตรปิฎก อรรถกถา และฎีกา มาจัดเรียบเรียงลำดับให้เหมาะสม และมุ่งหมายเพื่อจะ เสนอศาสนธรรม เรื่อง ปฏิจจสมุปบาทและพระนิพพาน ส่วนเรื่อง ไตรภูมิพระร่วงนอกจากจะมีความมุ่งหมายเสนอศาสนธรรม การบรรลุพระนิพพานแล้ว ยังมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมศีลธรรมและการ ปกครองในสมัยสุโขทัยด้วย

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาผู้วิจัยได้พยายามสืบค้นต้นฉบับคัมภีร์โลกศาสตร์ภาษาบาลี ๑๑ เรื่อง พบว่าใน ๑๑ เรื่องยังไม่มี ผู้ตรวจสอบชำระ แปล เป็นภาษาไทย และศึกษาเชิงวิเคราะห์อีก ๖ เรื่องคือ ฉคคติที่ปณี รหาคัมภีร์โลกุปิตติ จันทสุริยคติที่ปณี โลกที่ปณี โอกาสโลกที่ปณี และโลกุปิตติ ไชยวณฺโณ จึงควรเร่งการตรวจชำระแปล

เป็นภาษาไทยและศึกษาเชิงวิเคราะห์วรรณกรรมโลกศาสตร์ภาษาบาลีทั้ง ๒ เรื่องนี้
เพื่อที่จะทราบเนื้อหาของวรรณกรรมโลกศาสตร์ภาษาบาลีที่แต่งในแถบประ-เทศที่นับถือ
พุทธศาสนาฝ่ายเถรวาทโดยตลอด และเพื่อเป็นประโยชน์ในการศึกษาแนวคิดที่ปรากฏ
ในวรรณกรรมโลกศาสตร์ภาษาบาลีและภาษาไทยต่อไป



ศูนย์วิทย์ทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย